

I. ĐỌC HIỂU (6.0 điểm)

Đọc đoạn trích dưới đây:

BÀ BÁN BÔNG CÔNG TRƯỜNG TÔI

(Xuân Quỳnh)

(*Lược đoạn đầu: Trước cổng trường nhân vật “tôi” có bà bán bông tóc bạc phơ, lưng hơi còng, rất hiền hậu. Bà bán hàng thường thêm bông cho lũ trẻ nên đứa nào cũng thích mua hàng của bà. Một hôm, thằng Tòng béo lớp “tôi” phao tin đồn là bà bán bông bị ho lao, có thể lây nhiễm. Thế là lũ trẻ không ai mua hàng cho bà nữa. Hàng của bà ế đến mấy ngày không bán nổi. Thế rồi bà không bán bông ở cổng trường nữa. Nhân vật “tôi” và các bạn cũng chẳng ai nhớ tới bà...*)

Một hôm mẹ tôi sai tôi ra chợ mua mớ rau, tôi bỗng gặp bà bán bông, trông bà gầy nhiều, lưng còng hẳn xuống, quần áo rách rưới, bà chống gậy và đeo một cái bị đi vào hàng cơm, bà lấy trong bị ra một cái bánh mì khô và nói gì nhỏ nhỏ với bà hàng cơm, nghe không rõ. Tôi chỉ nghe tiếng quát mắng to tướng của bà hàng cơm:

- Nướng nhanh lên mà đi cho khuất mắt. Trông người chả ra người, như con gà rù thế kia mà ám hàng người ta thì làm sao người ta bán được...

Bà bán bông lật đật đến gần bếp lò run rẩy nhét cái bánh mì vào phía dưới lò. Chúng kiến tất cả cái cảnh ấy tự nhiên tôi thấy thương bà quá. Tôi chạy lại gần bà, ấn vội vào tay bà số tiền mẹ tôi đưa mua rau rồi chạy vụt về. Tôi về nhà kể lại với mẹ tôi mọi việc, mẹ tôi không mắng tôi về việc ấy mà lại trách tôi chuyện khác kia. Mẹ bảo:

- Con giúp đỡ người nghèo là đúng, nhưng con thử nghĩ xem, với số tiền mua rau ấy bà già chỉ sống được một bữa, còn bữa sau thì sao? Đáng lẽ trước kia con và các bạn con đừng tung cái tin “bà bán bông ho lao” ra thì chắc bà vẫn sống được từ tế. [...]

Hôm sau đến lớp tôi kể cho các bạn nghe mọi sự việc, kể cả chuyện mẹ tôi đã mắng tôi như thế nào. Các bạn nghe mà ai cũng bùi ngùi cảm thấy mình có lỗi, bỗng có bạn lên tiếng:

- Thế ai bảo cậu Tòng là bà ấy ho lao?

- Ai bảo? Ai bảo?... – Tất cả nhao lên như muốn lên án Tòng.

- Tớ cũng chẳng nhớ. – Tòng trả lời yếu ớt. – Tớ nghe thấy thế.

- Cậu nghe chưa chính xác mà đã nói. Cậu ác thế! Ác thế!

- Khổ thân bà ấy. – Một bạn nói. – Làm thế nào để giúp bà ấy bây giờ? Hay là góp tiền lại đem cho bà ấy.

- Làm thế chẳng được đâu. – Tôi nói – Mẹ tớ bảo là khi bà ấy ăn hết số tiền mình cho thì bà ấy lại đói. Hay là khi nào tớ gặp bà ấy tớ sẽ bảo: “Bà cứ bán bông đi chúng cháu lại mua cho bà”, mà tất cả chúng mình phải mua của bà ấy kia, bảo cả bọn lớp khác nữa.

- Ừ, phải đấy! – Một bạn nói. – Tất cả chúng mình đều mua.

- Tất cả.

- Tất cả. – Các bạn đồng thanh tán thành. Có bạn lại còn đề ra mình sẽ ăn sáng bằng bông.

Thế nhưng suốt mấy hôm tôi để ý tìm bà bán bông mà chả thấy bà đâu. Có một đêm tôi đi xem kịch với bố tôi về, hai bố con rẽ vào một hàng phở định ăn phở, tôi thấy một người đội nón rách ngồi co ro thu mình trong tấm vải nhựa cũ, áp lưng vào mặt tường phía ngoài lò nấu phở. Bố tôi bảo:

- Đấy con xem, mình đi xem về còn được ăn phở, trong khi có người vừa đói vừa rét chẳng có chỗ nằm phải ngồi ở ngoài phố trước lò nấu phở cho đỡ rét.

Bố tôi đưa tôi năm đồng bảo tôi mang cho người đó.

- Này bác ơi, – tôi gọi, – cháu cho bác tiền đây này.

Người ấy đẩy cái nón về phía sau và ngửa mặt lên nhìn tôi. Tôi chợt nhận ra bà là bà bán bông. Bà đưa bàn tay run run ra nhận mấy đồng của tôi mà nét mặt bà lại ngỡ ngàng thảm hại. Hình như bà hơi ngạc nhiên là bà không xin mà tôi lại cho bà. Bà cứ nói đi nói lại:

- Cảm ơn, cảm ơn cậu. Thật là phúc đức quá! [...]

(Trích trong tập *Trời xanh của mỗi người* – Xuân Quỳnh, NXB Kim Đồng, 2022)

1. Lựa chọn đáp án đúng:

Câu 1. Đoạn trích được kể theo ngôi thứ mấy?

- A. Ngôi thứ nhất
B. Ngôi thứ hai
C. Ngôi thứ ba
D. Có sự chuyển đổi nhiều ngôi kể.

Câu 2. Nhân vật nào không xuất hiện trong đoạn trích?

- A. Người mẹ của nhân vật “tôi”
B. Người bố của nhân vật “tôi”
C. Bà lão bán bỏng
D. Người mẹ của nhân vật Tòng

Câu 3. Chi tiết nào dưới đây cho thấy hoàn cảnh khổ sở, đáng thương của bà bán bỏng?

- A. Bà bán bỏng tóc bạc phơ, lưng hơi còng, rất hiền hậu
B. Lưng còng hẳn xuống, quần áo rách rưới, bà chống gậy và đeo một cái bị.
C. Hình như bà hơi ngạc nhiên là bà không xin mà tôi lại cho bà.
D. Bà cứ nói đi nói lại: “Cảm ơn, cảm ơn cậu. Thật là phúc đức quá!”

Câu 4. Nhân vật “tôi” có hành động “chạy lại gần bà, ấn vội vào tay bà số tiền mẹ tôi đưa mua rau” nói lên điều gì?

- A. Sự thương cảm của nhân vật “tôi” với hoàn cảnh của bà bán bỏng.
B. Sự ngỡ ngàng của nhân vật “tôi” khi gặp bà bán bỏng trong hoàn cảnh đáng thương.
C. Nỗi dằn vặt, trách móc bản thân vì đã có những hành động không đúng với bà.
D. Sự bất bình của nhân vật “tôi” trước thái độ vô cảm của những người xung quanh.

Câu 5. Vì sao nhân vật “tôi” và các bạn quyết định sẽ tiếp tục mua bỏng của bà lão bán bỏng ngày trước?

- A. Vì sợ mẹ sẽ tiếp tục trách mắng mình và các bạn.
B. Vì “tôi” và các bạn thích ăn bỏng.
C. Vì muốn giúp bà có cuộc sống tốt hơn, cũng là để chuộc lỗi với bà.
D. Vì muốn cho bạn Tòng nhận ra bài học cho bản thân.

Câu 6. Nhận xét nào dưới đây đúng khi nói về người mẹ của nhân vật “tôi”?

- A. Tàn táo, chịu thương chịu khó.
B. Nhân hậu, giàu tình yêu thương.
C. Nghiêm khắc trong cách dạy con.
D. Nhẹ nhàng, tinh tế trong cách ứng xử.

Câu 7. Tác dụng của những từ láy trong câu văn “Bà đưa bàn tay run run ra nhận mấy đồng của tôi mà nét mặt bà lại ngỡ ngàng thảm hại” là gì?

- A. Diễn tả sự đau đớn, xót xa của bà bán bỏng khi nghĩ về hoàn cảnh của mình.
B. Cho thấy sự tốt bụng, tấm lòng nhân ái của nhân vật “tôi”.
C. Nhấn mạnh niềm hạnh phúc, sung sướng của bà lão khi đón nhận sự giúp đỡ.
D. Diễn tả nỗi xúc động, xen lẫn ngạc nhiên của bà khi đón nhận sự giúp đỡ.

Câu 8. Chủ đề chính của câu chuyện là gì?

- A. Thế giới tuổi thơ với những kỉ niệm trong sáng, ngây thơ.
B. Tình đoàn kết, gắn bó ở lứa tuổi học trò.
C. Đề cao sự đồng cảm, thấu hiểu, sẻ chia giữa người với người.
D. Ca ngợi tình cảm yêu thương giữa những người thân trong gia đình.

2. Trả lời câu hỏi:

Câu 9. Nêu cảm nhận của em về nhân vật “tôi” trong đoạn trích (Trình bày 4-6 câu).

Câu 10. Đoạn trích gửi tới em thông điệp nào ý nghĩa nhất? Vì sao?

II. VIẾT (4.0 điểm)

Viết bài văn phân tích đoạn truyện “Bà bán bỏng công trường tôi” (Xuân Quỳnh) ở phần Đọc - hiểu.

----- Hết -----

- Cán bộ coi khảo sát không giải thích gì thêm.

HƯỚNG DẪN CHẤM ĐỀ KHẢO SÁT CHẤT LƯỢNG LỚP 9
HỌC KÌ I, NĂM HỌC 2024 – 2025
MÔN NGỮ VĂN

Phần	Câu	Nội dung	Điểm
I. Đọc hiểu	1	A	0,5
	2	D	0,5
	3	B	0,5
	4	A	0,5
	5	C	0,5
	6	B	0,5
	7	D	0,5
	8	C	0,5
	9	HS nêu cảm nhận về đặc điểm tính cách, phẩm chất của nhân vật “tôi” theo suy nghĩ của mình. Nhưng cơ bản hướng tới một số cảm nhận về nhân vật “tôi: - Có tấm lòng thương người, tốt bụng, nhân ái, biết giúp đỡ người khác. - Biết lắng nghe cha mẹ, nhận thức được những điều chưa phải, ăn năn day dứt vì những việc làm có lỗi. - Thông minh, nhanh trí khi nghĩ ra cách giúp đỡ bà bán bóng... (HS nêu cảm nhận về ít nhất 2 đặc điểm của nhân vật mới cho điểm tối đa)	1,0
	10	HS đưa ra thông điệp ý nghĩa nhất với em và lí giải vì sao. Có thể hướng tới một số thông điệp: - Sống nhân ái, biết cảm thông, chia sẻ, giúp đỡ người khác, đặc biệt là những người có hoàn cảnh khó khăn. - Không nên có những việc làm, hành động thiếu suy nghĩ để rồi dẫn đến hậu quả lớn. - Biết nhận thức được lỗi sai và tìm cách sửa sai... (Xác định được thông điệp: 0.25 điểm Lí giải: 0.75 điểm)	1,0
II. Viết	a. Đảm bảo cấu trúc 3 phần của bài văn nghị luận - Mở bài: Giới thiệu tác phẩm truyện. - Thân bài: Phân tích được chủ đề và các đặc sắc nghệ thuật của truyện. - Kết bài: Khẳng định ý nghĩa, giá trị của truyện.	0,25	
	b. Xác định đúng yêu cầu của đề: Phân tích để làm rõ giá trị, ý nghĩa của đoạn trích trong truyện “Bà bán bóng công trường tôi” (Xuân Quỳnh)	0,25	
	c. Trình bày được các ý cơ bản sau: * Khái quát nội dung truyện: Nhân vật “tôi” và các bạn hay mua bóng của một bà lão ở công trường. Nhưng từ khi có bạn phao tin bà bị ho lao, không ai mua bóng của bà nữa. Bẵng đi một thời gian, nhân vật “tôi” thấy bà bán bóng tiêu tụy ngoài đường phố, thương cảm trước hoàn cảnh của bà, nhân vật “tôi” và các bạn bàn nhau mua bóng của bà để giúp bà có cuộc sống bớt khổ sở hơn.	0,5	
	* Phân tích chủ đề của truyện: - Đề cao tình yêu thương, sự đồng cảm, sẻ chia, giúp đỡ giữa người và người. Chủ đề thể hiện qua các nhân vật: + Nhân vật người mẹ: rắn dạy, chỉ bảo con cái đúng, cái sai trong cách cư xử với bà lão bán bóng... + Nhân vật “tôi”: thương cảm với hoàn cảnh của bà bán bóng, ăn năn day	1,5	

	<p>dứt vì những hành động không phải của mình và các bạn, có những hành động giúp đỡ bà lão...</p> <p>(HS lấy bằng chứng và phân tích).</p> <p>- Phê phán những lời nói, hành động bông bột, thiếu suy nghĩ, bởi có thể để lại hậu quả lớn.</p> <p>(HS lấy bằng chứng và phân tích hành động ngây thơ của nhân vật “tôi” và các bạn khiến bà bán bông lâm vào khổ sở).</p> <p><u>Lưu ý:</u></p> <p>- HS có thể có nhiều cách diễn đạt khác nhau khi nêu chủ đề.</p> <p>- Có thể chấp nhận chủ đề khác nếu hợp lí, nhưng cần tập trung vào chủ đề chính.</p> <p>* Phân tích một số đặc sắc nghệ thuật của truyện.</p> <p>- Ngôi kể: ngôi thứ nhất, phù hợp để thể hiện chân thực suy nghĩ, cảm xúc của người kể.</p> <p>- Cốt truyện: đơn giản, xoay quanh số ít các nhân vật, nhưng vẫn toát lên những ý nghĩa sâu sắc.</p> <p>- Nghệ thuật xây dựng nhân vật: Nhân vật được khắc họa qua ngoại hình, lời nói, hành động, từ đó nổi bật lên đặc điểm, tính cách... (nhân vật “tôi” nhạy cảm, biết suy nghĩ, giàu lòng yêu thương; bà lão bán bông khắc khổ nhưng hiền hậu, bao dung...)</p> <p>- Chi tiết: Nhiều chi tiết đặc sắc toát lên ý nghĩa câu chuyện...</p> <p>(HS nêu được đặc sắc nghệ thuật, dẫn ra bằng chứng và đánh giá được hiệu quả của nét đặc sắc nghệ thuật ấy)</p>	1,0
	<p>d. Chính tả, ngữ pháp</p> <p>Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp Tiếng Việt.</p> <p>Sử dụng ngôn ngữ hợp lí.</p>	0,25
	<p>e. Sáng tạo: Thể hiện suy nghĩ sâu sắc; có cách diễn đạt mới mẻ, thuyết phục.</p>	0,25

(Giám khảo vận dụng linh hoạt hướng dẫn chấm)